

Govor predsednika Vlade RS Boruta Pahorja na proslavi ob 20. obletnici samostojnosti in dnevu policije, 27. junij 2011, Holmec (velja govorjena beseda)

Moja domovina, v dobrem in slabem, moja domovina.

Spoštovani visoki gostje, gospe in gospodje, pred dvajsetimi leti so bile sanje dovoljene, danes so nujne.

V današnjem izzivalnem svetu majhni in veliki narodi lahko napredujejo v prihodnost samo, če po njej stremijo in hrepenijo, in če vanjo vneto verjamejo. V nasprotnem primeru se v dnevnih problemih sedanjosti izgubljenost vrtijo v krogu, ne vedoč ne kam ne kako.

Kdo smo Slovenci dvajset let kasneje? Smo maloštevilni, a žilav narod. V dveh desetletjih neodvisnosti je veliko dosegel, marsikaj zamudil in zgrešil, a uživa zavoljo svojih dosežkov veliko spoštovanje širom sveta.

Kaj hočemo Slovenci dvajset let kasneje? Hočemo mir in prijateljsko sosedstvo, hočemo dostojno živeti od svojega poštenega dela. Terjamo več resnice in pravice, želimo pravičnejšo družbo, v kateri bomo svobodno razvili svoje osebne in nacionalne posebnosti.

Ali so te vizije zares dovolj skupne? Ali so dovolj jasen kompas naših prihodnjih ravnanj? Do neke mere, do zadostne mere. Soglasje glede tega šele nastaja. Kolikor ga je kriza v začetku resno prizadela, ker se je poglobilo vsestransko nezaupanje, tako mu sedaj daje novo spodbudo in smisel.

Kakšni so pogoji za to? Da bi lahko osebno verjel v boljši svet, da bi lahko veroval in soustvarjal spremembe na boljše, da bi lahko bil samozavesten in prepričan v svoj in naš moralni prav, potem moram biti surovo realen. Ne vem, za ta podvig nekaterih okoliščin veliko ali malo. Toda tvegaj bom naslednja moja osebna spoznanja.

V naši ljubi Sloveniji je preveč želje po porazu nasprotnikov, kot želje po zmagi zaveznikov.

Preveč je nestrpnosti in želje po maščevanju in premalo sprave in pripravljenosti po odpuščanju. Preveč je pripravljenosti na povprečnost in premalo navdiha za odličnost. Preveč je dvoma in nezaupanja in premalo samozavesti in medsebojnega spodbujanja.

Teh stvari ne bomo spremenili čez noč. Vendar se spreminjajo. Intuicija našega malega naroda mu vse bolj in bolj veleva, da je pogumnejši in da gleda čez planke dnevnih obzorij.

Bolj in bolj se zavedamo, da smo sicer povezani v moderni svet, toda v resnici v veliki meri odvisni sami od sebe.

Znova počasi začnemo verjeti v uspešne zgodbe. Ko slišimo za nekaj dobrega se nas takoj ne poloti dvom, da je gotovo to ali napačna ali zlagana novica. Toda to gre počasi in to je razumljivo.

Zakaj? Zato, ker so bile mnoge spremembe v dvajsetih letih za marsikoga spremembe na slabše in ne na boljše. Toda, če bomo uspeli prepričati sami sebe in če bomo to dokazati z našimi ravnanji, da se želimo izvleči iz pošastne krize - potem se bo znova v naših očeh iskrala volja do preporoda, kot smo mu bili v naši narodovi zgodovini redkokdaj priče.

Slovenci rišemo lok svoje nacionalne biti in samobiti vsaj od ideje o Zedinjeni Sloveniji naprej.

Preko generala Maistra, upora proti okupatorju, do izjemnega preloma ustanovitve svoje lastne državnosti. Vem, da bo to, kar bom zdaj rekel sprejeto z mešanimi občutki.

Tak način razmišljanja se nekako upira naši značajski lastnosti. Ne želimo preveč častiti zmagovalcev, ker nas je zgodovinska izkušnja opozorila, da se nam utegnejo usesti na glavo.

Toda, ne samo zaradi pogleda na preteklost, zlasti zaradi razumevanja sedanjosti in pogleda v prihodnost, moramo vedeti eno stvar: velike spremembe so bile najprej ideja pogumnih posameznikov in ozkih manjšin.

Šele kasneje so se, če so se, umestile in spremenile duh novega časa. Navkljub spotikanju in dvomom doma in po svetu, so postale ideje velike večine na koncu celotnega naroda. Razumem potrebo po mitih. Kako je nebi. K njim se zatekajo veliko večji narodi od našega in nič ni narobe s tem. V bistvu novim generacijam z njimi najpreprosteje vzgajamo domoljubnost in samozavest o pripadnosti naši narodni skupnosti.

Kar pa se tiče stvarne presoje moramo vedeti in moramo na glas priznati: zamisel o samostojni državi se je rodila v krčih, hudih dvomov in kritik večine, ker je šlo za idejo, ki je na prvi pogled zrla onkraj možnega.

Pučnik, Bučar, Oman, Janša, Bavčar, Rupel, Kučan, Drnovšek, oba Hribarja, Šuštar in še kdo, so veliko idejo samostojne države uspeli preleviti v skupno idejo. Vse ostalo je legenda.

Vključno s pogumom milice in teritorialne obrambe. Takrat sta zavarovali osamosvojitve pred agresijo. Njim vsem gre današnja čast in slava.

Toda zakaj omenjam posameznike? Zato ker tudi danes ni zelo drugače in nikoli ne bo.

Odvisni smo od slehernega posameznika. Kot narod smo odvisni od tega ali lahko skupine posameznikov znova razvijejo ideje, ki bodo prevzele narod in nas bodo peljale naprej.

V vsakem od nas, prav v vsakem je ena ali več lastnosti, ki nas dela dobre. Če bomo znali omogočiti sleherni osebnosti, slehernemu posamezniku, da bo lahko razvil ta svoj talent do zvezd, potem bomo z njegovo ali njeno zmago uspeli vsi. V vsakem od nas je nekaj tiste značajske korajže, brez katere ni osebnih in skupnih premagovanj preprek.

Njen ali njegov talent in korajža so naši skupni talenti in korajža. Slovenci nimamo drugega razen izjemnih lepot naše domovine in sposobnosti naših ljudi.

Ključno vprašanje naslednjih dvajsetih let bo razvijanje teh sposobnosti. Če bo uspel posameznik, če bo uspel - ne kljub pravilom, ki veljajo za vse – ampak po pravilih, ki veljajo za vse - bo navdih za vse ostale, Njen ali njegov uspeh moramo priznati in ga spoštovati, celo primerno slaviti.

Od vsote takih posameznih zmag v zasebnem in javnem življenju bo poslej - morda bolj kot kadarkoli doslej - odvisna preživetvena sposobnost našega naroda.

Slovenci smo doslej stali in obstali, zdaj moramo naprej.

Če pravilno slutim, kje so zarje naše skupne prihodnosti in vsaj relativnega soglasja o tem, potem ne vidim nepremagljivih ovir do naših nadaljnjih uspehov.

Vidim Slovenijo solidarno, a tekmovalno. Vidim Slovenijo bolj pravično, a ne egalitarno. Vidim Slovenijo, pomirjeno med seboj, s pravico do razlik, glede pogleda na preteklost in prihodnost. Vidim Slovenijo, ki hrepeni po zmagah in se zna potolažiti ob porazih. Vidim ambiciozno Slovenijo, ki ni zadovoljna z drobtinicami napredka ampak stopa v prihodnost s

smelimi koraki. Vidim Slovenijo v kateri lahko vsakdo razvije svoje sposobnosti, svoje talente in svoje identitete, ne da bi se zavoljo tega drugi počutili ogrožene. Vidim Slovenijo, ki premaguje strah pred spremembami, čeprav ni pripravljena sprejeti vsako spremembo za suho zlato. Vidim Slovenijo, ki ostaja močno socialna povezana in nacionalno zavedna. Vidim Slovenijo, ki se zna spoštovati in je spoštovana v svetu.

Slutim tako prihodnost in jo hočem zaradi sebe, zaradi vas, zaradi mojega otroka in zaradi vaših otrok in zaradi vseh tistih po svetu, ki sanjajo enake sanje.

Sanje danes niso samo dovoljene, danes so nujne.